

 <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2023.25>
УДК 811.111:37.02

Михайло Пилинський

 <https://orcid.org/0000-0002-4771-1294>

викладач кафедри германської філології,
Факультет романо-германської філології,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Левка Лук'яненка, 13-Б, 04212, м. Київ, Україна

 m.pylynskyi@kubg.edu.ua

Вивчення іноземної мови з використанням тлумачного методу (для філологічних спеціальностей)

Анотація. *Стаття пропонує тлумачний метод вивчення англійської мови, згідно з яким цей процес відбувається виключно англійською мовою. Він протиставляється більш звичному методу, за якого викладач та студенти послуговуються перекладом з англійської. На думку автора, запропонований метод є більш продуктивним, адже націлений на розвиток пам'яті та мислення у студентів. Цей процес відбувається шляхом створення власних контекстів для незнайомої лексики замість загальнонавчаних способів підставлення слова у пропуск у реченні, знаходження відповідника чи перекладу. Стаття вміщує достеменний опис та зіставлення теоретичної частини обох методів, особливості їх практичного застосування. Спершу автор окреслює термінологію, якою послуговуватиметься у статті. Далі наводить переваги тлумачного методу, визначає його недоліки, порівнює із перекладним. Серед плюсів першого: поліпшення якості усного та письмового спілкування шляхом розвитку навички розуміння співрозмовника без перекладу, ввічливе перепитування недочутого й незрозумілого, знаходження потрібної інформації. Також перевагою цього методу є те, що таким чином значно розширюється доступ до інформації, підвищується точність вживання лексики з огляду на мовну ситуацію та особистість мовця. Серед недоліків автор виокремлює неточність, можливу заангажованість словникової бази та потребу у високій*

освіченості викладача. Стаття містить загальнозживані завдання, спрямовані на засвоєння та перевірку вивченої лексики, а також характеристику їхніх недоліків. Натомість автор пропонує власну розробку вправи, що передбачає застосування тлумачного методу навчання англійської мови. Серед недоліків завдання: бажання студентів схитрувати шляхом вгадування правильної відповіді, ригідність наданого контексту, утруднення самотійного вжитку вивченої лексики поза цим контекстом, збільшення розриву між студентами із різним рівнем володіння англійською мовою.

Ключові слова: *групова робота, іноземна мова, контекст, методика викладання, природний метод, прямий метод, тлумачний метод.*

© Пилинський Михайло, 2023

Вступ. Студенти вивчають англійську мову переважно за допомогою українського перекладу. Актуальність нашої розвідки зумовлена тим, що викладачі під час занять вживають українську для пояснення завдань, для переходу між різними елементами занять, у коментарях до виконаних (домашніх) завдань, що негативно впливає на засвоєння нового матеріалу та призводить до того, що студенти послуговуються англійською мовою виключно за чітких обставин, що збігаються із пройденим матеріалом. Вони здатні відтворювати завчені тексти та перекладати відповідну лексику, однак їхнє вміння діяти за невизначених обставин та вживати відповідну лексику самотужки є досить обмеженою.

Мета статті наголосити на такому методі вивчення англійської мови, за якого навчання відбувається виключно англійською; довести, чому, на нашу думку, він є більш продуктивним. Окрім теоретичних обґрунтувань, розвідка містить зразок авторської вправи, що протиставляється традиційним завданням вивчення англійської мови. Зауважмо, стаття фокусується на мовній парі англійська — українська. Однак таке поєднання може утворювати будь-яка інша мова, що вивчається, і рідна для здобувача освіти.

Наша розвідка стосується насамперед викладачів, що працюють із студентами філологічних спеціальностей. Це зумовлено більшою кількістю годин, які учасники

навчального процесу можуть приділити вивченню іноземної мови, а отже, вищою ефективністю запропонованого методу. Проте останній може застосовуватись і під час роботи зі студентами інших спеціальностей (Sam, 2016).

Методологія. Поданий у статті метод не є новим. До такого вивчення іноземної мови апелювали різні видатні науковці та педагоги. Чи не найвідоміше обґрунтування такого способу навчання здійснив політичний філософ і педагог Джон Лок наприкінці XVII ст. (Locke, 1824, p. 153). В історії України також були прихильники зазначеного методу. Це, зокрема, Ольга Гоменюк, що описує, як останній («прямий метод») застосовувався на Буковині на початку минулого століття (Homeniuk, 2019). Наразі такий підхід більше відомий як «природний підхід» (*natural approach*), який ґрунтовно схарактеризували вчені Стівен Крашен і Трейсі Тарелл наприкінці 1970-х — початку 1980-х років (Krashen and Terrell, 1983). У сучасній українській науці переваги цього методу висвітлила Богдана Бистрова (2009). Авторка також вказує на наявність певної кількості синонімічних термінів на його позначення, а саме «метод гувернантки», «прямий метод», «метод, який обмежує використання рідної мови у процесі вивчення іноземних мов» тощо, пояснює виникнення термінології та наукову традицію вживання термінів. Натомість метод навчання іноземної мови із використанням іншої (рідної) мови у науковій літературі називається «перекладним» (Бистрова, 2009). Розмаїтість такої термінології на позначення природного методу зумовлена тим, на чому саме автор дослідження чи методичного матеріалу прагне зосередити увагу. З огляду на зазначене автор статті пропонує власний термін — «тлумачний метод». Це зумовлено фокусуванням саме на активному тлумаченні лексики та фразеології, з'ясуванні конотацій, порівнянні лексики із синонімами.

Теоретичне обґрунтування. Враховуючи різноманітність методів викладання іноземної мови (Howatt, Smith, 2014), вивчення англійської мови не варто зводити до постійного перекладу із англійської на українську, і навпаки. Адже для того, щоб належним чином опанувати мову, що вивчається, студент має прагнути розуміти її та, зрештою, бути здатним пояснити лексику й фразеологію, не послуговуючись

перекладом. Він повинен навчитися володіти англійською мовою власне англійською, використовуючи передусім тлумачний, етимологічний, фразеологічний або ж інші неперекладні словники, і лише у разі цілковитого нерозуміння тексту й контексту звертатися по допомогу до перекладних словників. Наведемо низку вагомих причин на користь вивчення англійської мови у такий спосіб.

По-перше, звичка оволодіння мовою методом, про який зазначає автор, здатна спростити усне спілкування студента у майбутньому. Наприклад, може так трапитися, що під час розмови останній не зрозуміє певне слово чи вираз. І якщо студент звик засвоювати нову лексику й фразеологію шляхом перекладу, він може скористатися кількома способами, а саме: а) почати шукати переклад одразу, посеред розмови; б) намагатися запам'ятати невідоме слово / вираз, щоб згодом спробувати знайти переклад; в) або занотувати, аби пошукати тлумачення вже після розмови. Усі ці способи місять вади різного характеру.

Так, переривання чи відволікання від розмови, аби зануритися у телефон, швидше за все буде сприйнято співрозмовником за не ввічливу поведінку. У будь-якому разі, це зруйнує безпосередність та невимушеність спілкування. Ба більше, намагання швидко знайти переклад не гарантує успіху, що відповідник одразу буде правильним. Якщо ж пошук затягнеться, то співрозмовник може просто піти, не дочекавшись відповіді. Занотовування невідомого слова / виразу теж має свої недоліки. Існує ймовірність хибно записати почуте, що унеможливить чи ускладнить пошук. Також якщо у слова (рідше вислову) є багато значень, то за відсутності контексту може бути складно пригадати, що саме малося на увазі, та яке зі значень слід запам'ятати. Знову ж таки етичність такої поведінки є сумнівною. Іще менш ефективним може бути намагання запам'ятати невідоме задля пізнішого пошуку. Пам'ять нас часто підводить, і те, що, як ми думаємо, міцно запам'ятали, — часто вилітає із голови за кілька секунд. Тож намагання записати, запам'ятати або шукати безпосередньо під час розмови є стратегіями далекими від оптимальної. І, певен, багато хто вже переконався у незручності й/чи неввічливості таких способів спілкування. Тож через не достатнє уміння та відсутність звички вивчати англійську

мову безпосередньо англійською, найбільш вірогідним рішенням для студента буде просто не приділяти уваги незнайомій лексиці / фразеології, сподіваючись, що це не є критично важливим для продуктивного діалогу й порозуміння. І часом це дійсно буде саме так. Проте не виключені випадки, коли студент опинятиметься у незручному становищі через своє незнання або ж просто втрачатиме змогу продовжувати розмову саме через брак розуміння.

Усіх цих проблем та незручностей можна уникнути просто перепитавши співрозмовника про те, що є незрозумілим. Таким чином студент продемонструє, що активно слухає і хоче краще розібратися у змісті бесіди. Також багатьом людям притаманне бажання знайомити іноземців зі своєю мовою, а отже, й культурою.

Ще один потенційно позитивний момент, який варто відзначити, лежить на перетині двох площин — лінгвістики та етикету. Запитати співрозмовника про щось коректно — завдання не просте. Тож, вживаючи відповідну конструкцію ввічливості, студент зможе показати не тільки свій рівень освіти, але й продемонструвати гарне виховання. Однак вирішення проблеми у такий спосіб теж не позбавлене вад. По-перше, звертаючись із запитанням щодо уточнення чогось, означає виявити своє недосконале володіння мовою. І в співрозмовника може виникнути думка про те, що студент не знає очевидних речей. Проте тут усе залежить як від невідомої лексики / фразеології, так і від співбесідника, його рівня очікувань, бажання спілкуватися, важливості для нього цієї розмови тощо.

Іншим недоліком зазначеного спілкування може стати внутрішнє відчуття студента: через свою невпевненість або що він може сам уникати прохання пояснити невідоме, а це, своєю чергою, здатне змусити його вийти із зони комфорту, що не дуже приємно і теж може вплинути на хід розмови. Та, все ж попри всі недоліки, такий спосіб дізнатися про невідоме — перепитати співрозмовника, на нашу думку, матиме більше переваг від вищезгаданих перекладних методів як для вивчення мови, так і для підтримки діалогу (Djumabaeva, Sayfullaeva, & Kushmanov, 2022, p. 523).

Інші зазначені нами проблеми при засвоєнні мовного контенту вже не обов'язково стосуватимуться живого спілкування. Адже можуть виникнути і під час послуговування мовою за відсутності безпосереднього співрозмовника. Тобто мовець може сприймати чуже мовлення слухаючи, дивлячись, читаючи або ж висловлюючись самостійно письмово чи усно. Тож друга причина на користь вивчення англійської мови тлумачним методом — це загалом більш точне розуміння лексики. Адже переклад зазвичай урізає чи корегує значення оригіналу відповідно до освіти, світогляду, моральних якостей перекладача. Кожне слово, сталий вислів мають певний набір значень і випадків вживання, конотації, асоціації, емоційне навантаження (Ibanez, 2020). Це стосується як англійської, так і української мови.

Також переклад залежатиме і від контексту оригіналу. Так, наприклад, українське «багатий», окремо чи в словосполученні, може мати за нашими підрахунками понад п'ятдесят різних перекладів англійською мовою, а саме: *rich*, *affluent*, *opulent*, *copious*, *wealthy*, *ample*, *fertile* (про ґрунт), *pregnant* (про ідеї), *eventful* (багатий на події), *luxurious*, *nutty* (багатий на горіхи чи горіховий смак), *plump*, *cavernous* (багатий на печери) тощо (Англійсько-українські словники, 2011–2020, багатий). Схожою є ситуація і з перекладом слова *rich* українською. Кількість перекладів, окремо чи у словосполученні, сягає близько двадцяти: багатий, заможний, грошовитий, щедрий, жолудистий (*rich in acorns*), дібровистий (*rich in trees*), капа (*rich covering*), багатий (*rich person*), барма (*clay rich in ferrous minerals*) тощо (Англійсько-українські словники, 2011–2020, rich).

Відомо, що залежно від контексту одне й те ж слово може досить суттєво змінювати своє значення. Вживаючи певне слово англійською, у голові одразу ж спливає, свідомо чи ні, набір й інших значень та випадків слововжитку. Щойно слово сприймається через український переклад, вже маємо інший добір семантичних конотацій, притаманний виключно цій мові. Таким чином, асоціативний ряд може досить суттєво змінюватися, як і емоційне навантаження тексту.

До того ж існує і така проблема, як питання влучного перекладу, що полягає не тільки у неможливості повної передачі значення слова. Пошук відповідника також

ускладнюється недосконалістю існуючих перекладних словників як репозиторіїв значень слів. Словник може просто не фіксувати певного значення слова. А це вже третя перевага пропагованого нами тлумачного методу вивчення англійської мови. Адже такі випадки, коли певне значення чи взагалі слово / вислів відсутнє в українській мові, можуть виникати з різних причин. Так, або це нове поняття, і його переклад іще не встигли внести до словника, або це значення є надто специфічним для певного регіону чи сфери діяльності людини, а тому відсутнє у цій мові. Це також може бути зумовлено тим, що англійська мова є надзвичайно багатою і жоден словник не в змозі описати існуючу в ній лексику та фразеологію, тим паче перекладний. Наприклад, у англійській мові є вислів *I have a bridge to sell you* / *У мене є міст, який я можу тобі продати*. Він позначає наївність адресата. Вписавши його у контекст для ліпшого розуміння, одержимо таке: *I am shocked that you believed his blatant lies. And if you believed him, I have a bridge to sell you. You are so gullible* / *Я вражений, що ти повірив його відвертій брехні. Якщо ти повірив не це, то в мене є міст, який я можу тобі продати. Який же ти легковірний*. Без відповідного контексту зазначений вислів є очевидним і прямолінійним. Однак за певних обставин той же переклад набуватиме іншого значення. Тож з огляду на відсутність культурного контексту в Україні, цей вислів дослівно взагалі не варто перекладати або ж слід знайти правильний відповідник, у якому йтиметься про легковірну людину. Адже мовиться про американського шахрая початку-середини минулого століття, який продавав довірливим мігрантам будівлі та споруди у Нью-Йорку, зокрема Бруклінський міст (Farlex Dictionary of Idioms, 2015, *I have a bridge to sell you*).

Залежно від регіону певна лексика чи фразеологія теж матиме різне значення. Наприклад, фраза *God bless your heart* у північних штатах США матиме позитивну конотацію та означатиме благословення чи побажання удачі. У такому разі її художньо можна перекласти українською як «*Бережи вас Господь*» (Farlex Dictionary of Idioms, 2015, *bless (one's) heart*). При цьому цей же вислів у деяких південних штатах матиме переважно негативну конотацію та виражатиме сумнів щодо

розумових здібностей співрозмовника або ж означатиме, що мовець вважає адресата наївним (Wiktionary, n.d., Bless someone's heart).

Проте деякі слова не мають перекладу не тому, що нові чи малопоширені. Існує низка слів, що не перекладаються, оскільки позначають такий предмет або явище об'єктивної реальності, який в українській мові відсутній. Наведемо як приклад дієслово *gerrymander*. Словник подає два значення: «вдаватися до передвиборчих махінацій» або «перекручувати факти, фальсифікувати» (Англійсько-українські словники, 2011-2020, *gerrymander*). Вони обидва є хибними, але з різних причин. Розглянемо кожен випадок окремо.

Перше значення є надто загальним, адже існує кілька типів передвиборчих махінацій. Проте *gerrymander* — конкретний вид махінації. І проблема полягає у тому, що цього типу в Україні не існує через специфіку нашого законодавства. У США є передбачена законом можливість відстежувати кількість мешканців населених пунктів та їхні політичні вподобання і перекроювати, наприклад, місто на виборчі округи таким чином, щоби це було максимально вигідно правлячій партії на чергових виборах. Саме залучення у цей процес передвиборчих махінацій і називається *gerrymander* (Harper, n.d., etymology of *gerrymander*). В Україні таке не практикується, а тому перекласти це поняття точно й лаконічно неможливо.

Друге згадане нами тлумачення слова *gerrymander* взагалі хибне і засвідчує іще одну проблему перекладного методу навчання — наявність помилок навіть у словниках. На жаль, тлумачні чи етимологічні словники теж містять помилки. Відстань від мови до тлумачного словника складає всього один крок. Проте якщо до цього ланцюга додати ще й перекладний словник, то вона стане ще довшою, а отже зросте й вірогідність помилки.

Наступна перевага тлумачного методу полягає у глибшому розумінні англійської мови, а отже, і культури. Вищенаведені приклади лексики й фразеології вказують на певний культурний контекст, із яким нерозривно пов'язана англійська мова. Можна просто запам'ятовувати переклади значень цих слів, однак таке поверхове знання навряд чи буде тривалим та корисним. Натомість занурення

здобувача освіти не тільки у тлумачення безпосередньо лексики, а й у етимологію, ареал її вжитку, властиве їй емоційне навантаження та інші нюанси значення, значно вплине на підвищення його рівня володіння мовою (Boers, Eyckmans, Kappel, Stengers, & Demecheleer, 2006). Така особистість зможе порівнювати події і явища між культурами англійської та української мов. Для прикладу пропонуємо розглянути слово «флоридець». Українською воно позначатиме просто чоловіка, що живе на території штату Флорида у США. Англійською мовою, натомість, це слово можна витлумачити кількома способами — *Floridian*, або *Florida man*. І от у другому випадку матимемо інший набір значень та асоціацій. Це слово дійсно стосуватиметься жителя Флориди, однак вживатиметься виключно на позначення дещо здичавілої, можливо, малокультурної особи, яка опиняється або спричиняє дивну ситуацію, зазвичай пов'язану із дикою твариною, наркотиками, зброєю, зовнішнім виглядом тощо (Caro Jr., Gillespie, 2022). Наприклад, це може бути чоловік, який відбився від крокодила своїм капцем, коли виходив у магазину в домашньому одязі. У такому разі під час перекладу можна використати порівняння, відповідне українським реаліям. Так, у нас немає штату Флорида, однак переконаний, що в Україні існують певні області або райони міст, де про його мешканців у оточуючих склалися схожі стереотипи. У такому разі це буде не просто переклад, а розуміння чи й відчуття суті мовного явища. Так, наприклад, колись у Галичині про неосвічену або загалом дивакувату особу могли сказати: та він «гуцул» або «бойко», зважаючи на те, що горяни-селяни справді поступалися мешканцям міст рівнем освіти й культури.

Проте слід зазначити, що зіставлення перекладного й тлумачного методів навчання було би неповним без визнання низки недоліків останнього. Як уже зазначалося, тлумачення може бути хибним. Варто дещо затриматись на цьому пункті й навести кілька прикладів. Хибність може бути зумовлена притаманній людині властивості помилятися. Тож тлумачні й етимологічні словники можуть мати помилки у поясненні слів, правописі тощо. Крім того, вони укладаються у певному часовому та культурному контексті й цим обмежуються, а отже можуть містити

неточності. А, як відомо, живе мовлення є настільки багатим і швидкозмінним, що словники просто не встигають кодифікувати всі значення, що з'являються повсякчас.

Також у тлумачному словнику трапляються помилки, спричинені певними культурними та ідеологічними відмінностями. Найбільш яскравим прикладом, на нашу думку, є визначення слова *woman*. Кембриджський словник англійської мови подає як одне зі значень цього слова — доросла людина, що живе та ідентифікує себе як особу жіночої статі, незважаючи на те, що могла казати, що при народженні була іншої статі (Cambridge Dictionary, 2023, *woman*). Таке визначення не збігається із тими, що подаються у різних українських тлумачних словника. Тож воно або не подається викладачем, або ж має бути ним прокоментоване.

Усі наведені вище аргументи щодо перекладного методу валідні також і в тому разі, якщо студенти послуговуються машинним перекладом. Незважаючи на певні переваги (Bogush, Korolova, Popova, 2019), програма матиме справу із уже вбудованими помилками, неточностями та неповнотою словників. Завдання викладача у такому разі завше намагатися бути на вістрі сучасного мовлення і в разі чого змогти доповнити вміщену в словнику інформацію або з іншого подібного видання, або із власного досвіду слововжитку (Murray, 2021; Laal, Salamati, 2012). Зрештою, викладач не може знати усе, тож підготовка до занять має включати перевірку значень слів у словниках та обміркування можливих коментарів і доповнень до них.

Власне, це і є чи не найбільшою трудністю цього методу — значні вимоги до рівня освіченості викладачів. Якщо останній сам має на загал недостатнє знання тієї культури, яку репрезентує англійська мова, відносно слабо володіє самою мовою, має низький рівень освіти й культури загалом — то послуговування тлумачним методом буде значно ускладнене або й просто неможливе. Адже, навіть маючи увесь Інтернет на кінчиках пальців, дуже важко знайти те, про існування чого навіть і не здогадуєшся (Sengupta, Blessinger, Makhanya, 2021).

Практичне застосування тлумачного методу навчання. У попередньому розділі ми виклали свої аргументи на користь тлумачного методу навчання іноземної

мови, окреслили його переваги та недоліки. Тож перейдемо до демонстрації того, як саме викладач може цей метод застосовувати. Запропонована автором вправа викладатиметься шляхом порівняння з традиційними завданнями, які використовуються під час вивчення англійської мови, як це було здійснено у ході зіставлення двох окреслених вище методів.

Вивчення нових слів, їх закріплення зазвичай відбувається у кілька способів. Цей процес здійснюється переважно на основі контексту певного модуля. Спочатку студенти ознайомлюються з текстом на відповідну тему. Зазвичай після нього або вже є заздалегідь визначений список слів, або студентів просять виписати незнайомі слова самостійно. При цьому їм відразу ж надається переклад українською мовою. Зазвичай у цьому списку подається тільки одне значення, що відповідає контексту матеріалу й модуля. Існує також навчальна практика ознайомлювати студентів із потенційно незнайомими словами до опрацювання тексту.

Перевірка вивченого чи пак закріплення пройденого матеріалу часто відбувається таким чином. Перше завдання може передбачати знайти відповідник. Студентам надається для виконання вправи дві заздалегідь складені колонки слів. У першій — власне нововивчені слова, у другій — зазвичай переклад українською мовою. Слова у колонках розташовані у довільному порядку, тож завдання полягає в тому, щоби знайти відповідник з іншої колонки. Як варіант, друга колонка може містити синоніми, антоніми, однокореневі слова з іншої частини мови тощо. Другий тип вправи спрямований на самостійне пригадування перекладу. За умовою завдання його слід або вписати у колонку напроти, або викладач диктує слово і студент має написати нововивчений переклад. Третій тип вправи полягає у вставленні слова у правильне вже готове речення замість пропуску.

Проблема із ефективністю цих завдань полягає у тому, що студент, виконуючи їх, досить обмежений у вживанні мови: він вивчає лише одне релевантне для певної теми значення слова; лише ті слова, які йому кажуть запам'ятати. Таким чином, коли справа доходить до вживання слова (вправ), він пам'ятає лише наперед визначений

контекст. Також часто ці завдання студенти виконують шляхом вгадування та / або виключення. Наприклад, у вправі, у якій потрібно між двома колонками знайти відповідник, студенти спочатку знаходять відповідники для більш відомих їм слів, а потім вже з'єднують, часто навмання, ті, що залишилися. Таким чином, знайомі слова закріплюються ще краще, а мало чи невідомі так можуть і залишитися не засвоєними, бо поєднуються з перекладом чи вставляються у пропуск останніми, без належного розуміння, а отже запам'ятовування. За такої методи слова вживаються не за розумінням їхнього значення, а тому, що сюди наче більше нічого не підходить, тож вписування відбувається за залишковим принципом.

Такими є основні типи узвичаєних вправ та їхні недоліки. На відміну від них завдання, що спираються на тлумачний метод мають більшу ефективність, бо насамперед актуалізують пам'ять студента та його емоційний інтелект (Karpenko, 2017) (зразок такого завдання див. у *Додатку*). Спершу коротко опишемо вправу, а потім більш детально розглянемо кожен її елемент. Отже, вправа є органічною частиною чинної структури навчального процесу, у якому семестр поділено на кілька навчальних модулів. Кожен модуль охоплює певну тему, яка, своєю чергою, розбита на підтеми, як-от: кіно, театр, мистецтво, державність, освіта, право тощо. До кожної з них викладач добирає відповідні тексти, відео- та аудіоматеріали. Тож вправи у цьому модулі мають схожий початок із уже традиційними завдання із вивчення нової лексики, описаними нами вище, а саме: студенти мають вставити правильне слово у речення.

1. Студенти ознайомлюються із запропонованим викладачем текстом.
2. Після прочитання тексту подається список слів, вжитих у ньому. Вони добираються викладачем з огляду як на загальний рівень знань студентів, так і на тематику тексту й модуля.
3. Далі викладач у довільному порядку просить студентів по черзі пояснити кожне слово зі списку; назвати асоціації, що виникають у них щодо кожного слова, й створити контекст, у якому воно могло б уживатися у такому значенні. За потреби

викладач коментує, виправляє та доповнює відповідь студента. Якщо останній не може дати задовільну відповідь, відповідає наступний і т. д.

4. Після усного з'ясування значення, контексту та асоціацій до кожного слова слід переходити до письмового закріплення. Студенти мають скласти по одному реченню із кожним словом. Однак там, де воно має бути вжите повинен стояти пропуск.

5. Наступним кроком є обмін реченнями між студентами. Отримавши завдання від одnogрупника, слід не тільки вставити відповідне слово у пропуск, але й позначити, що саме у реченні вказує на пропущене слово.

6. Завершальна частина вправи — студенти переглядають текст самостійно і вибирають кількість слів визначену викладачем. Далі ще раз повторюють письмову частину вправи. Тобто вони записують речення із пропусками замість потрібних слів, ще раз обмінюються реченнями із одnogрупниками, вставляють пропущене слово, позначають контекст. Відмінність від попередньої фази полягає у тому, що цього разу студент, крім своїх речень, дає на обмін і власний список слів.

По закінченні кожного модуля цю вправу також варто повторювати із усіма новими словами із нього. Крім того, їх слід повторити й у кінці семестру та навчального року. Якщо за семестр назбирається значний список слів, тоді варто обмежитись певним відсотком від їхньої загальної кількості, яку викладач визначає відповідно до складності матеріалу та рівня знань у групі. Процес навчання відбувається за вже описаною схемою.

Пропонуємо більш детально розглянути кожен елемент цього процесу. (Нумерація пояснень відповідає тій, що зазначалася під час опису завдань вище.)

1. Мова йде про друкований текст, та цей навчальний прийом може бути легко адаптований і до іншого типу матеріалу. Так, наприклад, студенти можуть переглядати відео та вивчати слова на слух (за відсутності субтитрів). Також викладач може подати на опрацювання аудіоматеріали: діалоги, лекції, частини з аудіокнижок, пісні тощо.

2. До вибраних слів не подається переклад. Натомість викладач дає можливість здобувачам освіти подивитися значення слів у тлумачному, етимологічному, фразеологічному або ж у будь-яких інших неперекладних словниках. Студенти мають засвоїти й розвинути навички самостійного пошуку невідомого.

Під час навчання онлайн було виявлено ще одну проблему, яка потребує уваги. Студенти рідко здатні самостійно знаходити відповіді на ті запитання, які в них виникають. Здавалося б, ось іде пара онлайн, є доступ до Інтернету, проте все одно вони запитують викладача про те, що досить легко можна знайти в мережі. Студенти дивляться на викладача насамперед як на людину, що дасть їм знання, а не на того, хто навчить їх ці знання здобувати. Тож якщо вони не набудуть навичок і звичок самостійно навчатися, це матиме негативні наслідки як для здобувачів освіти, так і для вишу. Студент досить швидко може забути засвоєне у ЗВО, а самотужки, без допомоги приватного вчителя чи курсів, опанувати матеріал не зможе. Натомість про виш піде поголос, що заклад не надає здобувачам якісної освіти, а особливо у часи, коли все так швидко змінюється. І той фактаж, що студент зможе завчити й запам'ятати, швидко втратить свою актуальність (Enakrige, 2021).

Також під час навчання тлумачним методом для досягнення бажаного результату необхідно користуватися різними освітніми прийомами й інструментами. Перш за все слід приділяти значну увагу добору лексики, яку викладач планує запропонувати студентам для опрацювання. Окрім такого тематичного критерію, має бути також застосований і критерій вимірювання рівня знань у певній групі здобувачів освіти. Не варто забувати, що часто серед студентів є такі, що мають як високий рівень, так і нижче середнього. Тож, пропонуючи список слів, викладачеві, на нашу думку, слід орієнтуватись на рівень вище середнього, на зону найближчого розвитку (Ness, 2020). Таким чином студенти вищого й середнього рівнів поліпшуватимуть свої знання, а ті, хто має нижчий, зможуть наздоганяти, складаючи власні додаткові списки слів (про це більш детально йтиметься згодом).

3. Після того, як студенти знайшли значення слів у відповідних словниках, потрібно перевірити наскільки вони зрозуміли засвоєне. Адже прочитати визначення ще не означає зрозуміти його й вміти пояснити, а також знати, у яких ситуаціях це слово слід вживати. Таким чином, пропонуючи студентам витлумачити слово, викладач навчає їх декільком речам. По перше, пояснювати англійською мовою часто абстрактні поняття. Це, на нашу думку, є чи не найкращим методом засвоєння інформації. Адже одна справа зазубрити визначення і зовсім інша — вміти пояснити своїми словами. Цьому також сприяє самостійне створення прикладу вживання, себто продукування власного контексту слововжитку. Тож якщо студент не може пояснити значення слова, слід попросити його вжити слово у реченні. Адже часто навіть рідною мовою ми силкуємось пояснити значення слова, однак при цьому можемо правильно його вжити. І тільки після свідомого вживання у кількох різних ситуаціях, можна спробувати дати пояснення слову. Той самий прийом варто застосовувати і під час вивчення іноземної мови.

Для прикладу візьмемо слово *humble*. Це слово засвоюють ще на початковому етапі навчання. Перекладається воно досить просто — «скромний». Однак спробуйте попросити студента не перекласти, а пояснити це слово англійською і це завдання для нього вже не буде таким простим. Якщо студенти мають змогу, то можуть скористатися сучасними комп'ютерними технологіями, аби оптимізувати процес створення власних словників із власними контекстами (Riezina, 2019).

Викладачеві також варто наполягти на визначенні слова чи складанні студентом власного речення, особливо якщо видно що той не певен у значенні та правильному вживанні. Здобувач освіти має спробувати це зробити, при цьому не боятися помилитись і почути виправлення викладача, здійснити спробу ще раз. За допомогою цього методу студент має вищі шанси засвоїти нову лексику, аніж за умови, коли одержить правильну відповідь і тоді спробує скласти свою мовленнєву ситуацію. Така метода навчає здобувачів освіти не боятися помилятись, суттєво підвищує якість запам'ятовування слів, а отже, і продуктивність у вивченні мови.

Також викладач навчає студента відчувати контекст слововжитку. Адже мета полягає не тільки у запам'ятовуванні лексики, а й у відтворюванні її за правильних обставин. Англійська мова є надзвичайно багатою. І різні слова та їхні синоніми вживаються за різних обставин. Слововжиток, як відомо, залежить від стилю мовлення, соціальних обставин, бажаного емоційно-асоціативного навантаження тощо (Mayr, Morris, 2021). Наприклад, два схожих слова на позначення краси — *stunning* (приголомшливий) та *brehtaking* (захопливий). Обидва можна вжити, побачивши щось неймовірно гарне. І в цілому ці слова, особливо в усному мовленні, у цьому контексті не будуть відчутно відрізнятися. Однак відмінність усе ж існуватиме й уловлюватиметься як мовцем, так і його співрозмовником.

Послугуючись відомим висловом — диявол у деталях — хочеться наголосити на тому, що сприйняття нас як особистості складається із багатьох окремих дрібниць. Це, зокрема, й одіж, і зовнішність, риси характеру, поведінка та мовлення. Кожну із цих категорій можна розширювати й далі. І так само, як наприклад, одяг складається із багатьох елементів, мовлення також вибудовується із певних слів та фраз, що їх мовець вживає у тій чи іншій ситуації. Мовлення є відображенням особистості (Северина, Тараненко, 2019. с. 517).

Так, *stunning* у значенні «красивий» вживається більше в асоціації з чимось раптовим; із фізичним ударом, що викликає оглушення; психологічним ударом або шоком, який змушує зупинитись і завмерти; чимось вражаючим та неймовірним; із електричним розрядом; із втратою свідомості (Harper, n.d., etymology of stunning). Тож *stunning* апелює в основному до тактильних відчуттів та притомності. Натомість *brehtaking* викликає асоціації із перехопленням подиху; вживається більше у зв'язку з грандіозними явищами природи та пейзажами; не має такого нашарування значення відсутності чи приглушення здатності мислити (Harper, n.d., etymology of breathtaking). Кожен, хто читатиме ці рядки, може частково не погодитись і навести власні зауваги щодо тонких відмінностей цих двох слів, та головне, що він їх буде усвідомлювати. Власне, на навчанні вловлювати такі тонкі, однак, важливі відмінності із подальшим свідомим вжитком і спрямована розроблена автором вправа. Потрібні конотації та асоціації у мовця будуть об'єктивно зумовлені

культурою та етимологією, інші — особистістю мовця. Адже для ефективності мовлення слід уміти усвідомлювати таку смислову різницю між словами. Проте це вміння не виникає як природний дар, а досягається шляхом постійної практики.

Усе це веде до наступної навчальної мети — усвідомлення студентами важливості вивчення синонімів. Адже без розуміння тонкощів слововжитку синоніми можуть вважатися взаємозамінними, а отже й не надто потрібними. Таке ставлення впливатиме й на бажання навчатися взагалі, і на процес запам'ятовування нової лексики. Як результат — збіднення мови. Так, наприклад, все красиве спрощено може бути схарактеризовано мовцем як *beautiful* й уточнено різними прислівниками — «досить», «дуже», «надзвичайно» тощо.

Щодо роботи із відповіддю, то, на нашу думку, викладачеві не варто поспішати давати визначення слова замість студента чи передавати це право його одногрупнику. Основне завдання, принаймні на початку навчання із кожною групою, полягає в тому, щоб упевнитись, що студенти розуміють суть вправи й засвоїли алгоритм її дій.

Також викладач може ставити уточнювальні запитання, після того як студент дав визначення певному слову. Наприклад, варто попросити пояснити різницю між синонімами, особливо, якщо студенти нещодавно натрапляли на них у своїх навчальних матеріалах і ті були для новими. Таким чином здобувачі освіти не тільки вивчають нове, але й додатково створюють зв'язки між вивченим і новим матеріалом (Tyng, Amin, Saad, Malik, 2017).

4. Найкраще такі смислові зв'язки створюються через письмо. Вписування нових слів у власний текст, як і в разі з усними відповідями, допомагає студенту у створенні свого контексту, що поліпшує запам'ятовування. Виконуючи таку вправу, здобувач світи вбудовує нову лексику в уже існуючу в нього систему. Таким чином, нові знання не є для студента окремими острівцями, а являють органічне доповнення до значного континенту знань. Нова лексика починає існувати не лише у контексті, який студентові штучно створили, як у разі з наведеними раніше загальноприйнятими вправами, а в новому, значно ширшому. Зазвичай, за нашими спостереженнями, здобувачі освіти сприймають слово із певного тексту, тобто в якомусь чужому контексті, і намагаються його машинально запам'ятати. Натомість після цієї вправи

й кількох однотипних повторювань, студент вже пам'ятатиме, як саме він вживав це слово, у якій ситуації, які емоції це викликало, що йому на це відповіли або що. Наприклад, у навчальному модулі про навколишнє середовище натрапляємо у тексті на слово *erosion*. Якщо студент достеменно дослідить його, то зможе вживати не тільки, коли йтиметься про ерозію ґрунтів, але й у медичній, зоологічній, геологічній галузях чи в абстрактному значенні (Publishers, n. d., *erosion*). Викладачеві слід повернути увагу до різного слововжитку, а студент натомість матиме змогу і завдання самостійно дібрати контекст. Цей самостійний свідомий вибір і сприятиме кращому засвоєнню нових знань. До того ж написання власного контексту, а не підставлення слова у вже наявний, нівелює намагання студента схитрувати й виконати вправу послуговуючись методом вгадування та/або виключення. Як уже зазначалося, таке хитрування не сприяє засвоєнню нових слів. Натомість добросовісне виконання вправи спонукає студента краще запам'ятати вивчене. Створення власного контексту допомагає здобувачам освіти краще зрозуміти слововжиток. Таким чином нові слова зі значно вищою імовірністю засвоюватимуться студентами більш рівномірно. Також такий порядок навчання поліпшує і контроль викладача щодо рівня розуміння здобувача освіти. Адже останній у край рідко вживає правильне слово у належному контексті без достатнього ступеня розуміння слововжитку. Таким чином, викладач може простежити, чи студент правильно зрозумів слово і в разі потреби скорегувати його відповідь.

Для кращого засвоєння нового матеріалу контекст має бути достатньо розлогим і зрозумілим, аби сприяти запам'ятовуванню. Речення будуються таким чином, щоб контекст допомагав встановити, яке саме слово має бути вміщено. Для прикладу візьмемо слово *effervescent*. Речення на кшталт *Those girls over there are effervescent* — аж ніяк не сприятимуть запам'ятовуванню зазначеного слова й нічим не кращі за звичайне вивчення перекладу. Адже якщо замість слова *effervescent* підставити будь-

який прикметник, то речення все одно матиме сенс. Однак за достатнього контексту значення слова зчитуватиметься навіть без достеменного розуміння чи чіткого пам'ятання його значення. Наприклад, *Those girls over there are effervescent. You can see how cheerful and lively they are. They are almost bursting with joy like that soda they are drinking.* Якщо студент впише слово у такий або подібний розгорнутий контекст, це сприятиме запам'ятовуванню останнього. Здобувач освіти навіть може не запам'ятати точно значення, та запам'ятає відчуття від цього слова й загальну ситуацію вжитку. Прибираємо *effervescent* й усе одно розуміємо про що йдеться у цьому тексті. Це якийсь позитивний стан, що характеризується радістю та жвавістю; також стосується того, як виглядає газувана вода. За наявності у списку слів тільки *effervescent*, без синонімів чи наближених слів на позначення схожого стану, правильну відповідь встановити буде не складно (Publishers, n. d., *effervescent*).

Слід зазначити, що досі під час опису вправи нами вживалося слово «речення» на позначення завдання. Однак, як бачимо з наведеного вище прикладу, для створення якісного навчального контексту одного речення може бути недостатньо. Тож для простоти позначення ми й надалі вживатимемо саме цей термін.

Також зазначимо, що при складанні таких речень слід прагнути, аби навіть без зазначеного списку слів будь-хто із відповідним рівнем володіння англійською мовою міг підставити правильне слово чи синонім. Звернімося ще раз до наведеного вище прикладу зі словом *effervescent*. Як бачимо, навіть без конкретного списку слів для вибору можна дати хоча б приблизно правильну відповідь, якщо не знехтувати контекстом. Тут будуть абсолютно доречними слова із одного синонімічного ряду, а саме: *bubbly*, *fizzy*, *effervescent* та *ebullient*. За відсутності правильного варіанта для вибору все залежатиме від рівня знання англійської мови, особистих асоціацій мовця та його вподобань. І навіть якщо людина не знайде точного слова саме з цим набором асоціацій, то все одно зможе приблизно описати настрій та вказати, якого типу слово потрібне.

5. Виконуючи таку вправу, студенти мають залишати пропуск замість зазначених слів зі списку та обмінюватись реченнями. Це допоможе їм розвивати різні навчальні навички. Почнемо із найбільш очевидної — групова активність. Студенти швидко втомлюються від одноманітної діяльності за одну чи дві пари підряд, тож для кращого засвоєння навчального матеріалу потрібно урізноманітнювати завдання. Написання речення, обмін роботами, їх перевірка — усе це поживляє групу, а отже й поліпшує сприйняття студентів та їхню пам'ять (Costley, 2021; Hammar Chiriac, 2014). Друга, більш важлива причина для використання цієї вправи — поліпшення самоконтролю над правильністю виконання завдання. Студент краще бачить, чи допомагає наданий ним контекст з'ясуванню значення слова за візуальної відсутності останнього.

Обмін завданнями також сприяє ефективному зовнішньому контролю. Адже студент читатиме речення свого колеги, аналізуватиме його та намагатиметься розібратись, яке саме слово слід було вставити. Аби додатково змусити студентів, з одного боку, не лінуватися і вміщувати достатньо контексту, а з іншого — не просто вгадувати потрібне слово, до вправи вводиться додаткове завдання — вказати на помічний контекст. Студент, який перевірятиме роботу колеги, має підкреслити (виділити маркером), які саме слова чи частина речення допомогли йому зрозуміти, що за слово було пропущене. Знання про те, що студентіві потрібно буде визначити допоміжний контекст у чужих реченнях, стимулюватиме його й у своїх реченнях не лінуватися й намагатися вміщувати достатньо контексту. Студентам слід постійно наголошувати на тому, що завдання вправи полягає не у вгадуванні, а поданні якісного контексту, вивченні нових слів і їхніх значень.

Також слід зазначити, що студентам варто пропонувати обмінюватися своїми реченнями не з кимось одним із групи. Можна викласти всі написані речення разом, а потім разом з усіма розглянути їх. Система навчання може бути різною — студент «розв'язуватиме» одне речення або ж кілька підряд. Враховуючи можливості / необхідність дистанційного навчання, така діяльність теж є прийнятною. Студенти у режимі реального часу (або ж як домашня робота)

складатимуть такі речення на певному сайті, де можна працювати разом, а потім вставлятимуть слова в пропуски у визначеному порядку. Це, зокрема, такі сайти, як Padlet, Miro, LucidSpark, Microsoft Whiteboard, Google Jamboard тощо (Macrie-Shuck, Talanquer, 2021).

6. Кількість слів, як і в разі зі списком слів викладача, має бути обмежена. Варто враховувати здібності студента та його здатність запам'ятовувати. Проте не слід водночас бути надто поблажливим, адже це також шкодить навчальному процесу.

Слова, що студент випише із тексту самостійно, не обов'язково мають повторювати ті, що вміщено у списку викладача. Суть цієї вправи полягає у особистій відповідальності здобувача освіти. Студент сам має вибрати ті слова, які вважатиме такими, що будуть найбільш для нього помічними у подальшому спілкуванні поза університетом. Тож може дібрати у свій список уже відомі слова, які хотів би засвоїти насамперед. Це спонукатиме студента почуватися відповідальним за своє навчання. Адже якщо всі теми, матеріали та вправи визначені «університетом», то таке становище сприятиме тому, що студент бачитиме себе лише як пасивного реципієнта знань. Це, на нашу думку, не може позитивно впливати на навчальні потуги здобувача освіти (Honicke, Broadbent, 2016). Натомість мета цієї вправи максимально дати змогу студенту самостійно вивчати мову й те, як нею краще послуговуватися.

Можливість працювати із самостійно вибраними словами також сприяє вирівнюванню знань студентів у групі. Ті з них, що мають високий рівень знань, звертатимуть більше уваги на дібрану викладачем лексику, адже саме вона матиме відповідний рівень складності. Натомість студенти із дещо нижчим рівнем матимуть змогу звернути увагу на простішу лексику. Також процесу вирівнювання знань сприятиме й те, що здобувачі освіти постійно обмінюватимуться цими реченнями. Таким чином, студенти з вищим рівнем знань укотре повторять певну лексику, а ті, що мають нижчий рівень, отримають змогу пройтись по важчому для них матеріалу й краще засвоїти його. Обмін вправами також допомагає подолати можливо хибне

сприйняття свого рівня знань, особливо серед студентів із вищим рівнем. Навіть якщо студент із певних причин не включає до свого списку слів малознайоме чи незнайоме слово, хоч би хтось із однокласників, швидше за все, це слово включить.

Висновки. У статті ставилося за мету окреслити тлумачний метод викладання іноземної мови. Автор послідовно виклав переваги та недоліки останнього, посилаючись на власний досвід та проведені дослідження іншими науковцями. Тлумачний метод було визначено як найбільш продуктивний і з огляду на його практичне застосування у наведеній авторській вправі. Зокрема: 1) тлумачний метод спростить усне спілкування студента у майбутньому, адже останній володітиме вмінням і матиме звичку перепитувати співрозмовника стосовно того, що було незрозуміло; 2) підвищить точність розуміння лексики та фразеології; 3) розширить можливості пошуку відповідного значення маловідомого вислову в неперекладних словниках; 4) дасть змогу знайти значення лексики в неперекладних словниках, якої немає у наявності в перекладних виданнях, що зумовлено відсутністю відповідного предмета / явища об'єктивної реальності у соціокультурному середовищі студента; 5) поглибить розуміння мови та культури відповідного іноземного середовища, а також б) зменшить ризик натрапити на помилки у словнику, зумовлені людським чинником.

Водночас у статті були висвітлені й недоліки тлумачного методу, а саме: 1) словники не встигають за розвитком мовленням; 2) тлумачні словники можуть містити помилки через політичну заангажованість; 3) високі стандарти до викладачів, що послуговуватимуться тлумачним методом.

У практичному застосуванні тлумачного методу також було вказано на переваги: 1) уміння послуговуватися лексикою згідно з контекстом, 2) усунення чи мінімізація можливості вгадування правильного значення; 3) актуалізація пам'яті студента; 4) розвиток уміння й навички самостійного пошуку інформації; 5) розвиток здібності послуговуватися мовою задля опису абстрактних понять; 6) підвищення рівня розуміння другорядних та конотативних значень лексики; 7) розвиток почуття власної відповідальності, що підвищує рівень залученості в навчальний процес; 8) вирівнювання середнього рівня володіння англійською мовою у групі.

Специфічні недоліки практичного застосування тлумачного методу збігаються із такими, що описані у теоретичному блоці. Слабкі ж сторони в наведеній вправі схожі на ті, що виникають під час виконання завдань послуговуючись іншими методами, але також при роботі у групі, зі словниками, в онлайн-середовищі тощо.

Тож викладена вправа у цій статті є, звісно, тільки одним із елементів тлумачного методу. Подальші дослідження зосередяться на особливостях опрацювання тексту згідно з означеним методом, а саме: який він має бути за жанром, його зміст, обсяг та морально-етичні засади; як викладачеві ставити відповідні запитання до тексту та як зумовлювати продуктивну групову роботу під час занять; якими мають бути домашні завдання із опрацювання тексту тощо. Також з огляду на те, що послуговування тлумачним методом зумовлює ліпші результати, аніж аудіо-лінгвальний метод (Tehrani, Varati, Youhanaee, 2013), варто буде зосередитись на порівнянні й цієї методологічної пари на українському ґрунті.

Додаток

Нове слово *stellar* («зірковий, блискучий»). Для прикладу, слово було вжито у модулі «Театр». Гіпотетичний контекст — *a stellar performance of the prima ballerina*.

Усна відповідь:

It is a word that can mean brilliant, exceptional, and outstanding performance. It has a strong association with the stars as that is the word that it derives from. So, we can use this word to allude that one's talent singles out that personality and elevates him in a society, like a star shines brightly in the sky amidst a vast plain of mediocrity and darkness.

Прохання викладача пояснити різницю між цим словом та згаданим синонімом:

How do you describe the difference between “stellar” and “brilliant”?

Відповідь:

“Stellar” clearly invokes the stars as the main reference. While “brilliant” refers to a more general sense of being exceptional and shining brightly. “Brilliant” also has a stronger connection with a person’s intellect, meanwhile “stellar” is more about the perception of a person’s visual self-expression.

Вживання на письмі:

Last night I watched The Dark Knight and I have got to say that Heath Ledger is absolutely_in the Joker role. He is a true star of that movie. He radiates charisma.

Заповнене речення та підкреслений контекст:

Last night I watched The Dark Knight and I have got to say that Heath Ledger is absolutely stellar in the Joker role. He is a true star of that movie. He radiates charisma.

Список використаних джерел

- Англійсько-українські словники / упор. А. Рисін, В. Старко та ін. 2011–2020. URL: <https://e2u.org.ua>
- Бистрова Б. Переваги застосування прямого методу викладання іноземних мов у процесі її вивчення. *Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах*. 2009. (17), С. 207–213. <https://doi.org/10.18372/2520-6818.17.2327>
- Северина Г., Тараненко Л. Лінгвостилістичні особливості мовлення різних типів особистості (на матеріалі англійської мови). *Молодий вчений*. 2019. Вип. 10 (74). С. 516–524. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-109>
- Boers, F., Eyckmans, J., Kappel, J., Stengers, H., & Demecheleer, M. Formulaic Sequences and Perceived Oral Proficiency: Putting a Lexical Approach to the test. *Language Teaching Research*, 2006. 10(3), 245–261. <https://doi.org/10.1191/1362168806lr195oa>
- Bogush, A. M., Korolova, T. M., & Popova, O.V. Teaching Machine Translation to the Students Majoring in the Humanities. *Information Technologies and Learning Tools*, 2019. 71(3), 122–136. <https://doi.org/10.33407/itlt.v71i3.2724>
- Cambridge Dictionary. 2023. URL: <https://dictionary.cambridge.org/> (дата звернення: 18.01.2023).
- Capo, Jr., Gillespie, T. (2022, September 14). The ‘Florida Man’ is Notorious. Here’s where the meme came from. *The Washington Post*. URL: <https://www.washingtonpost.com/made-by-history/2022/09/14/florida-men-are-notorious-heres-where-meme-came/> (дата звернення: 18.01.2023)
- Costley, J. How Role-Taking in a Group-Work Setting Affects the Relationship between the Amount of Collaboration and Germane Cognitive Load. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 2021. 18, 24. <https://doi.org/10.1186/s41239-021-00259-w>

- Djumabaeva, J. S., Sayfullaeva, R. R., & Kushmanov, J. B. Methodology of Teaching Phraseology in English Classes. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, 2022. 13 (6), 522–527. <https://doi.org/10.47750/jett.2022.13.06.052>
- Enakrire, R.T. Knowledge Transfer among Academics in Higher Education Institutions. *Handbook of Research on Records and Information Management Strategies for Enhanced Knowledge Coordination*, 2021. 424–441. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-6618-3.ch025>
- Farlex Dictionary of Idioms. 2015. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com> (дата звернення: 18.01.2023)
- Glucksberg, S., & McGlone, M.S. Understanding Figurative Language: From metaphor to idioms (No. 36). Oxford University Press on Demand, 2001. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195111095.001.0001>
- Hammar Chiriac, E. Group Work as an Incentive for Learning — Students' Experiences of Group Work. *Sec. Educational Psychology, Frontier*, (2014). 5:558. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00558>
- Harper, D. Online Etymology Dictionary. (n.d.). URL: <https://www.etymonline.com> (дата звернення: 18.01.2023)
- Homeniuk, O. English Teaching Methods in Bukovina (1918–1930). *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2019. 11 (4), 105–116. <https://doi.org/10.18662/rrem/180>
- Honick, T., & Broadbent, J. The Influence of Academic Self-Efficacy on Academic Performance: A systematic review. *Educational Research Review*, 2016. 17, 63–84. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2015.11.002>
- Howatt, A. P. R., & Smith, R. The History of Teaching English as a Foreign Language, from a British and European Perspective. *Language & History*, 2014. 57(1), 75–95. <https://doi.org/10.1179/1759753614z.00000000028>
- Ibanez, F. Understanding Figures of Speech: Dependency relations and organizational patterns. *Language & Communication*, 2020. 71, 16–38. <https://doi.org/10.1016/j.langcom.2019.12.002>
- Карпенко Є. Емоційний інтелект як фактор особистісного життєздійснення. Психологічні перспективи, 2017. 30 (Груд 2017), 50–63. <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2017-30-50-63>
- Laal, M., & Salamati, P. Lifelong Learning; why do we need it? *World Conference on Learning, Teaching & Administration*, 2012. 31, 399–403. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.12.073>
- Laufer, B., & Goldstein, Z. Testing Vocabulary Knowledge: Size, strength, and computer adaptiveness. *Language Learning*, 2004. 54, 399–436. <https://doi.org/10.1111/j.0023-8333.2004.00260.x>
- Locke, J. The Works, vol. 8 (Some Thoughts Concerning Education, Posthumous Works, Familiar Letters). Rivington, 1824. 480 p.
- Macrie-Shuck, M., & Talanquer, V. How Students Use Whiteboards and Its Effects on Group Work. *Journal of Chemical Education*, 2021. 98 (12), 3723–3730. <https://doi.org/10.1021/acs.jchemed.1c00962>
- Mayr, R., & Morris, J. Social and Psychological Factors in Bilingual Speech Production: Introduction to the Special Issue. *Languages*, 2021. 6. 155. <https://doi.org/10.3390/languages6040155>
- Murray, J. Good Teachers are Always Learning, *International Journal of Early Years Education*, 2021. 29:3, 229–235, <https://doi.org/10.1080/09669760.2021.1955478>

- Ness, I. J. Zone of Proximal Development. In: *The Palgrave Encyclopedia of the Possible*. Palgrave Macmillan, Cham, 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-319-98390-5_60-1
- Poplavska, N., Synorub, H., Yordan, H., Medynska, O., Kushnir, O., & Dragan-Ivanets, N. The Use of Binary Online Lessons in the Context of Forming Critical Thinking in Future Journalists. *Journal of Curriculum and Teaching*, 2022. 11 (1), 273–285. <https://doi.org/10.5430/jct.v11n1p273>
- Publishers, H. C. The American Heritage Dictionary. (n.d.). URL: <https://www.ahdictionary.com> (дата звернення: 18.01.2023)
- Rafatbakhsh, E., & Ahmadi, A. A Thematic Corpus-Based Study of Idioms in the Corpus of Contemporary American English. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 2019. 4, 11. <https://doi.org/10.1186/s40862-019-0076-4>
- Riezina, O.V. Methodological Aspects of Teaching Students to Create Digital Frequency Dictionaries. *Information Technologies and Learning Tools*, 2019. 72 (4), 214–225. <https://doi.org/10.33407/itlt.v72i4.2498>
- Sam D, Praveen. Natural Approach of Teaching English Language on a Flipped Classroom Platform to Tertiary Level Engineering Learners. *International Journal of Educational Sciences*, 2016. 14. 13–18. <https://doi.org/10.1080/09751122.2016.11890474>
- Sengupta, E., Blessinger, P., & Makhanya, M. S. Introduction to Humanizing Higher Education through Innovative Approaches for Teaching and Learning. *Humanizing Higher Education through Innovative Approaches for Teaching and Learning*, 2021. 35, 3–11. <https://doi.org/10.1108/s2055-364120200000035003>
- Tehrani, A. R., Barati, H., & Youhanaee, M. The Effect of Methodology on Learning Vocabulary and Communication Skills in Iranian Young Learners: A comparison between audiolingual method and natural approach. *Theory and Practice in Language Studies*, 2013. 3 (6), 968–976. <https://doi.org/10.4304/tpls.3.6.968-976>
- Tyng, C. M., Amin, H. U., Saad, M. N. M., & Malik A. S. The Influences of Emotion on Learning and Memory. *Sec. Emotion Science*, Frontiers, 2017. 8:1454. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01454>
- Wiktionary. (n.d.). URL: <https://en.wiktionary.org/wiki/> (дата звернення: 18.01.2023)
- Wray, A. (2000). Formulaic Sequences in Second Language Teaching: Principle and practice. *Applied Linguistics*, 21 (4), 463–489. <https://doi.org/10.1093/applin/21.4.463>

References

- Boers, F., Eyckmans, J., Kappel, J., Stengers, H., & Demecheleer, M. (2006). Formulaic Sequences and Perceived Oral Proficiency: Putting a Lexical Approach to the test. *Language Teaching Research*, 10 (3), 245–261. <https://doi.org/10.1191/1362168806lr195oa>
- Bogush, A. M., Korolova, T. M., & Popova, O. V. (2019). Teaching Machine Translation to the Students Majoring in the Humanities. *Information Technologies and Learning Tools*, 71 (3), 122–136. <https://doi.org/10.33407/itlt.v71i3.2724>
- Bystrova, B. (2009). Perevahy zastosuvannya priamoho metodu vykladannia inozemnykh mov u protsesi yii vyvchennia [The Advantages of Using the Direct Method of Teaching Foreign Languages whilst Studying It]. *Humanitarna osvita u tekhnichnykh vyshhykh navchalnykh zakladakh*, (17), 207–213. <https://doi.org/10.18372/2520-6818.17.2327>
- Cambridge Dictionary. (2023). <https://dictionary.cambridge.org/>

- Capo Jr., J., Gillespie, T. (2022, September 14). The 'Florida Man' is Notorious. Here's where the meme came from. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/made-by-history/2022/09/14/florida-men-are-notorious-heres-where-meme-came/>
- Costley, J. (2021). How Role-Taking in a Group-Work Setting Affects the Relationship between the Amount of Collaboration and Germane Cognitive Load. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18, 24. <https://doi.org/10.1186/s41239-021-00259-w>
- Djumabaeva, J. S., Sayfullaeva, R. R., & Kushmanov, J. B. (2022). Methodology of Teaching Phraseology in English Classes. *Journal for Educators, Teachers and Trainers*, 13 (6), 522–527 [in English]. <https://doi.org/10.47750/jett.2022.13.06.052>
- Enakrire, R. T. (2021). Knowledge Transfer among Academics in Higher Education Institutions. *Handbook of Research on Records and Information Management Strategies for Enhanced Knowledge Coordination*, pp. 424–441. <https://doi.org/10.4018/978-1-7998-6618-3.ch025>
- English-Ukrainian Dictionaries. (2011–2020). Comp. by A. Rysin, V. Starko et al. <https://e2u.org.ua>
- Farlex Dictionary of Idioms. (2015). [in English]. <https://idioms.thefreedictionary.com>
- Glucksberg, S., McGlone, M. S. (2001). Understanding Figurative Language: From metaphor to idioms (No. 36). Oxford University Press on Demand. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195111095.001.0001>
- Hammar Chiriac, E. (2014) Hammar Chiriac, E. Group Work as an Incentive for Learning — Students' Experiences of Group Work. *Sec. Educational Psychology*, Frontier, 5:558. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00558>
- Harper, D. (n.d.). Online Etymology Dictionary. <https://www.etymonline.com>
- Homeniuk, O. (2019). English Teaching Methods in Bukovina (1918–1930). *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 11 (4), 105–116. <https://doi.org/10.18662/rrem/180>
- Honicke, T., & Broadbent, J. (2016). The Influence of Academic Self-Efficacy on Academic Performance: A systematic review. *Educational Research Review*, 17, 63–84. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2015.11.002>
- Howatt, A. P. R., & Smith, R. (2014). The History of Teaching English as a Foreign Language, from a British and European Perspective. *Language & History*, 57 (1), 75–95. <https://doi.org/10.1179/1759753614z.00000000028>
- Ibanez, F. (2020). Understanding Figures of Speech: Dependency relations and organizational patterns. *Language & Communication*, 71, 16–38. <https://doi.org/10.1016/j.langcom.2019.12.002>
- Karpenko, Ye. (2017). Emotsiyni intelekt yak faktor osobystisnoho zhyttiezdiisnennia [Emotional Intelligence as a Factor of Personal Life Fulfilment]. *Psykholohichni perspektyvy*, 30, 50–63. <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2017-30-50-63>
- Laal, M., & Salamati, P. (2012). Lifelong Learning; why do we need it? *World Conference on Learning, Teaching & Administration*, 31, 399–403. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.12.073>
- Laufer, B., & Goldstein, Z. (2004). Testing Vocabulary Knowledge: Size, strength, and computer adaptiveness. *Language Learning*, 54, 399–436. <https://doi.org/10.1111/j.0023-8333.2004.00260.x>
- Locke, J. (1824). The Works, vol. 8 (Some Thoughts Concerning Education, Posthumous Works, Familiar Letters). Rivington.

- Macrie-Shuck, M., & Talanquer, V. (2021). How Students Use Whiteboards and Its Effects on Group Work. *Journal of Chemical Education*, 98 (12), 3723–3730. <https://doi.org/10.1021/acs.jchemed.1c00962>
- Mayr, R., Morris, J. (2021). Social and Psychological Factors in Bilingual Speech Production: Introduction to the Special Issue. *Languages*, 6, 155. <https://doi.org/10.3390/languages6040155>
- Murray, J. (2021). Good Teachers are Always Learning. *International Journal of Early Years Education*, 29:3, 229–235. <https://doi.org/10.1080/09669760.2021.1955478>
- Ness, I. J. (2020). Zone of Proximal Development. In: *The Palgrave Encyclopedia of the Possible*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-98390-5_60-1
- Poplavska, N., Synorub, H., Yordan, H., Medynska, O., Kushnir, O., & Dragan-Ivanets, N. (2022). The Use of Binary Online Lessons in the Context of Forming Critical Thinking in Future Journalists. *Journal of Curriculum and Teaching*, 11 (1), 273–285. <https://doi.org/10.5430/jct.v11n1p273>
- Publishers, H. C. (n.d.). The American Heritage Dictionary. <https://www.ahdictionary.com>
- Rafatbakhsh, E., Ahmadi, A. (2019). A Thematic Corpus-Based Study of Idioms in the Corpus of Contemporary American English. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 4, 11. <https://doi.org/10.1186/s40862-019-0076-4>
- Riezina, O. V. (2019). Methodological Aspects of Teaching Students to Create Digital Frequency Dictionaries. *Information Technologies and Learning Tools*, 72 (4), 214–225. <https://doi.org/10.33407/itlt.v72i4.2498>
- Sam D, Praveen. (2016). Natural Approach of Teaching English Language on a Flipped Classroom Platform to Tertiary Level Engineering Learners. *International Journal of Educational Sciences*, 14, 13–18. <https://doi.org/10.1080/09751122.2016.11890474>
- Sengupta, E., Blessinger, P., & Makhanya, M. S. (2021). Introduction to Humanizing Higher Education through Innovative Approaches for Teaching and Learning. *Humanizing Higher Education through Innovative Approaches for Teaching and Learning*, 35, 3–11. <https://doi.org/10.1108/s2055-364120200000035003>
- Severyna, H., & Taranenko, L. (2019). Linhvostylistychni osoblyvosti movlennia riznykh typiv osobystosti (na materialy anhliskoi movy) [Linguo-Stylistic Characteristics of Different Personality Types' Speech (a study based on the English language material)]. *Molodyi vchenyi*, 10 (74), 516–524. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-10-74-109>
- Tehrani, A. R., Barati, H., & Youhanaee, M. (2013). The Effect of Methodology on Learning Vocabulary and Communication Skills in Iranian Young Learners: A comparison between audiolingual method and natural approach. *Theory and Practice in Language Studies*, 3 (6), 968–976. <https://doi.org/10.4304/tpls.3.6.968-976>
- Tyng, C. M., Amin, H. U., Saad, M. N. M., & Malik A. S. (2017) The Influences of Emotion on Learning and Memory. *Sec. Emotion Science*, Frontiers, 8:1454. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01454>
- Wiktionary. (n.d.). <https://en.wiktionary.org/wiki/>
- Wray, A. (2000). Formulaic Sequences in Second Language Teaching: Principle and practice. *Applied Linguistics*, 21 (4), 463–489. <https://doi.org/10.1093/applin/21.4.463>

LEARNING A FOREIGN LANGUAGE THROUGH THE INTERPRETIVE METHOD
(FOR PHILOLOGY MAJORS)

Mykhailo Pylynskyi

 <https://orcid.org/0000-0002-4771-1294>

Lecturer of the Department of Germanic Philology,

Faculty of Romance and Germanic Philology,

Borys Grinchenko Kyiv University,

13-B Levka Lukianenko St,

04212, Kyiv, Ukraine,

 m.pylynskyi@kubg.edu.ua

Abstract. *The article offers a method of teaching English, according to which teaching is conducted exclusively in English through interpretation. The method is opposed to the more usual method in which the teacher and students use Ukrainian translation. According to the author, the method proposed in the article is more productive, because it is aimed at the development of memory and thinking in students. This process occurs by creating one's own contexts for unfamiliar vocabulary instead of the commonly used methods of filling in a blank in a sentence, matching, or translating. The article contains a detailed description and comparison of the theoretical part of both methods and features of their practical application. First, the author in the article outlines the terminology that will be used in the article and indicates the broader context of the application of the proposed method with any pair of languages. Next, the author of the article cites the advantages of the interpretive method and outlines its shortcomings, comparing it with the translation method. Among the advantages, the author cites the improvement of the quality of oral and written communication by developing the skill of understanding the interlocutor without translation, posing questions about misheard and unknown vocabulary in a polite way, and searching for the necessary information. Also, the advantage of the interpretive method is that access to information is significantly expanded in this way, as well as the accuracy of the use of vocabulary increases, taking into account the language situation and the personality of the speaker. Among the shortcomings, the author cites various inaccuracies of the dictionaries, and the need for a highly educated teacher to use this method. Then the article presents commonly used exercises aimed at learning and checking the learned vocabulary. The author outlines the shortcomings of these exercises and instead offers his own exercise, which is subject to the interpretative method of teaching English. Among the shortcomings, the author cites the students' desire to cheat by guessing the correct answer, the rigidity of the given context, and the difficulty of independent use of the learned vocabulary outside this context, the increase in the gap between students with different levels of English proficiency.*

Keywords: *context, direct method, foreign language, group work, interpretation, natural approach, teaching method.*

Стаття надійшла до редакції: 18.02.2023

Прийнято до друку: 28.06.2023